

Handläggare: Jenny Andersson Datum:2014-02-28 Dnr: PU2-5/1314

Remiss: Grönt Universitet – Grön Framtid

Sveriges förenade studentkårer, SFS, har fått möjlighet att framföra synpunkter på Miljöpartiets underlag för en ny högskole- och forskningspolitik – Grönt Universitet – Grön Framtid.

SFS inkommer här med sina synpunkter.

Dag som ovan,

Erik Arroy, ordförande

08-54570107
erik.arroy@sfs.se

Jenny Andersson, utredare

08-54570111
jenny.andersson@sfs.se

Innehåll

1. Inledande kommentarer.....	3
2. Den högre utbildningen ur ett hållbarhetsperspektiv	3
3. Anslagssystemet till grundutbildningen	4
4. Forskningsanslaget	5
5. Utbildningarnas forsknings- och arbetslivsanknytning.....	7
5.1 Forskningsanknytning.....	7
5.2. Pedagogik och högskolepedagogisk forskning.....	8
5.3. Generiska kompetenser	9
5.4 Entreprenörskap och kreativitet	9
5.5. Arbetslivsanknytning och samspel.....	11
7. Kvalitetssäkring för högre utbildning	12
8. Ta vara på kompetensen och engagemanget.....	14

1. Inledande kommentarer

SFS ser flera stora kvalitetsbrister i dagens högre utbildning. Mycket av den undervisning som sker i högskolan vilar inte på aktuell kunskap om studenters lärande. Avståndet mellan forskning och utbildning är för stort och kopplingen till arbetslivet för liten. Ansvariga beslutsfattare måste ta ett helhetsgrepp om akademien och bland annat se över resurstilldelningen till både forskning och utbildning. Andra viktiga problem som måste åtgärdas är undervisningens låga status kontra forskningen och den stora bristen på arbetslivsanknytning inom många utbildningar.

Idag saknas det en tydlig politisk ambition för högskolan. Istället för att ta ett samlat grepp kring högre utbildning och forskning så genomförs enskilda reformer på respektive område. Det gör att akademien blir allt mer osammanhängande. Att försöka lösa enskilda problem utan att ta hänsyn till helheten är inte vägen framåt. Utbildningens och forskningens villkor ska utformas utifrån en gemensam målbild som ger lärosätena långsiktiga spelregler att förhålla sig till. SFS välkomnar därför Miljöpartiets initiativ att formulera en tydlig ambition för akademien. Vi tror dock att det behövs en bred politisk överenskommelse om högskolans framtid, till exempel genom en högskolekommission.

SFS författade förra året två rapporter ”Studentens lärande i centrum”¹ och ”Utbildningens användbarhet”². Rapporterna innehåller tillsammans ett fyrtiotal förslag om hur svensk högskoleutbildning kan förbättras. Vi är glada att se att flera av de idéer och tankar vi tagit upp där också finns med i er utredning.

Vi har inte valt att ta ställning till samtliga förslag, men det stora flertalet. Remissvaret följer i stort sett utredningens struktur och kommentarer kring förslagen som framförs under respektive rubrik.

2. Den högre utbildningen ur ett hållbarhetsperspektiv

SFS delar utredarens uppfattning om att dagens studenter och forskare är viktiga för utvecklingen mot det hållbara samhälle som vi måste sträva efter. Hållbarhetsperspektivet bör därför genomsyra stora delar av den högre utbildningen och forskningen. Samtidigt klarar högskolan knappt att bära alla de uppdrag som tillkommit under senare år. När resurstilldelningssystemet utreddes 2007 kunde utredaren peka på ett tjugotal nya uppdrag som lagts på högskolan, utan finansiering. Bland uppdragen finns viktiga åtaganden som samverkansuppgiften,

¹ Återfinns här:

http://www.sfs.se/sites/default/files/sfs_rapport_studentens_larande_i_centrum_kvalitet_ur_ett_studentperspektiv.pdf

² Återfinns här:

http://www.sfs.se/sites/default/files/utbildningens_anvandbarhet_sveriges_forenade_studentkarer_om_syftet_med_hogre_utbildning.pdf

pedagogiskt utvecklingsarbete, aktivt internationaliseringsarbete och insatser för breddad rekrytering.³ SFS tar inte ställning för eller emot förslagen i utredningen men vänder sig mot att lägga fler uppdrag på lärosätena om de inte också tillförs finansiering för uppgiften.

3. Anslagssystemet till grundutbildningen

SFS har länge påpekat att det finns stora brister med dagens resurstilldelningssystem och menar att det måste ses över snarast. Urholkningen av högskolans resurser leder till stora kvalitetsbrister. Ett förändrat resurstilldelningssystem som förhindrar framtida urholkning är kanske den viktigaste reformen som kan göras för att höja kvaliteten i högre utbildning. Produktivitetsavdraget måste mycket riktigt tas bort, men SFS ställer sig tveksamma till att avdraget, som utredningen föreslår, ersätts med ett nytt anpassat effektivitetsmått. Det måste stå helt klart att högskolan faktiskt kan effektiviseras utan att det drabbar undervisningen och studenterna innan måttet kopplas till resurstilldelningen.

Lärosätena ska självklart kompenseras för de nästan sju miljarder kronor som försvunnit genom dagens system. Vi ställer oss dock tveksamma till att binda pengarna till ett forsknings- respektive arbetslivsanknytningstillägg. En av de allvarligaste konsekvenserna av urholkningen är att det drabbat undervisningen. På vissa utbildningar är antalet undervisningstimmar förbluffande lågt medan andra utbildningar har många undervisningstimmar men av bristande kvalitet. Hur pengarna ska fördelas för att bäst reparera de skador som urholkningen orsakat bör utredas vidare. SFS ser att dock att det finns ett stort behov av resurser både för att utöka och utveckla undervisningen och arbetslivsanknytningen.

Nuvarande system för resurstilldelning utgår från en indelning efter utbildningsområden där HSJT-området har den lägsta ersättningsnivån. Systemet har kritiserats för att det cementerar skillnader mellan områden istället för att bidra till att områdena utvecklas och korsbefruktas. Det har också framhållits att indelning motverkar förnyelse inom undervisningen, framförallt inom utbildningar med låga ersättningsnivåer.⁴ Resurstilldelningssystemets bör vara utformat på ett sätt som ger incitament och förutsättningar för lärare och utbildningsansvariga att utforma pedagogiskt genomtänka kursupplägg. Därför menar SFS att undervisningsmetoderna ska vara det som avgör resurstilldelningen snarare än ämnesinnehållet.

³ SOU 2007:81 s. 186-187

⁴ Se exempelvis SOU 2007:81 s. 172

SFS stödjer följande förslag med vissa tillägg eller kommentarer:

- Att kompensera lärosätena för resursurholkningen, *men SFS menar att frågan om hur pengarna ska fördelas måste diskuteras vidare.*
- SFS tycker i likhet med utredaren att produktivitetsavdraget ska tas bort. *SFS ställer sig dock tveksamma till att avdraget ska ersättas med ett nytt anpassat effektivitetsmått. Det måste stå helt klart att högskolan faktiskt kan effektiviseras utan att det drabbar undervisningen och studenterna innan måttet kopplas till resurstilldelningen.*
- SFS instämmer i att prislappssystemet måste göras om och menar att *undervisningsmetoderna bör vara det som avgör resurstilldelningen snarare än ämnesinnehållet.*
- SFS stödjer förslaget att höja studiemedlet och sänka fribeloppet. *Enligt SFS beräkningar bör studiemedlet höjas med 800 kronor per månad för att ge studenter en rimlig levnadsstandard. Dessutom bör tidigare regerings ambition om att höja bidragets andel av studiemedlet återupptas.*
- SFS menar att det måste tillsättas en utredning som ser över resurstilldelningssystemet.

4. Forskningsanslaget

Avståndet mellan forskning och utbildning har kommit att öka av flera anledningar. Hur pengarna fördelas till respektive område har givetvis stor betydelse. Ett samlat anslag för forskning och utbildning skulle kunna överbrygga den klyfta som skapats mellan de båda områdena. SFS ser samtidigt att det finns en uppenbar risk för att forskningen kommer att prioriteras framför utbildningen på vissa håll om anslagen slås ihop. Precis som utredaren skriver så har grundutbildningen varit den stora förloraren i senaste årens budgetar. Framtida system måste bidra till ett kvalitetslyft för utbildning på grund- och avancerad nivå. Därför får det inte rymma någon som helst möjlighet för lärosätena att prioritera forskning på bekostnad av utbildning. Med det sagt anser SFS fortfarande att det är viktigt att resurstilldelningen görs om så att det gynnar en stark koppling mellan forskning och utbildning istället för att öka klyftan mellan områdena.

SFS tar inte ställning för eller emot kollegial bedömning som metod för kvalitetsgranskning på nationell nivå. Däremot känner vi oro för att resursfördelning utifrån kvalitet leder till att resurser koncentreras hos färre forskningsmiljöer och individer oavsett metod. För studenternas och forskningsanknytningens skull är det viktigt att det bedrivs en bredd av forskning över hela landet. Alla förändringar som görs inom

forskningspolitiken måste analyseras utifrån vilka konsekvenser de får för utbildningen.

SFS är positiva till förslaget om en gemensam proposition för utbildning, samverkan och forskning. Vi delar också utredningens idé om att öka basanslaget och ta bort medfinansieringskravet för konkurrensutsatta medel. Båda reformerna är viktiga för att lärosätena ska få större möjligheter att styra över sina prioriteringar på forskningsområdet och minska de tidsbegränsade anställningarna. För studenternas del är det viktigt att lärarna har rimliga arbetsvillkor. Annars finns risk för att bra universitetslärare lämnar yrket samtidigt som de som stannar inte har förutsättningar att göra ett så bra jobb som de skulle kunna. Det går ut över undervisningens kvalitet och därmed också över studenterna.

SFS stödjer följande förslag:

- Att en gemensam proposition för budgetbeslut som rör utbildning, forskning och samverkan införs.
- Att medfinansieringskraven för konkurrensutsatta medel reduceras eller tas bort.
- Att andelen basanslag ska öka.

SFS stödjer följande förslag med vissa tillägg eller kommentarer:

- Att göra en konsekvensanalys av vad detta resurstilldelningssystem ger för framtida konsekvenser för de 28 lärosäten som idag får sammanlagt tio procent av det totala forskningsanslaget som går direkt till lärosätena. *Analysen bör ingå i en större översyn av all resurstilldelning till universitet och högskolor.*
- Att utöka lärosätenas möjligheter att operera mer flexibelt med externa parter. Väg förslagen från Autonomiutredningens betänkande Självständiga lärosäten mot det förslag som nyligen presenterades om de så kallade Högskolestiftelserna, men väg även dessa mot betydligt mindre dramatiska förändringar som exempelvis rör rättigheterna att skapa holdingbolag och förändringar beträffande vissa beslutsmandat mellan riksdag och regering. *SFS instämmer i att lärosätena måste få större möjligheter att operera mer flexibelt med externa parter. Vi tror dock inte att det är tillräckligt att väga befintliga förslag mot varandra eftersom inget av de förslag som finns är uttömmande eller tillräckligt. SFS tycker att frågan måste fortsätta att utredas som en del av det arbete som handlar om att se över hela den högre utbildningen.*
- Att utreda möjligheten att göra nuvarande tvådelade anslag till ett samlat anslag eller introducera ett brett intervallområde mellan

anslagen. SFS vill dock påpeka att vi ser vissa risker med ett samlat anslag, framförallt att utbildningen kan komma att nedprioriteras. En utredning av frågan bör noga analysera den risken och se över vilka möjligheter det finns att säkerställa att utbildningen inte blir förlorare med ett sådant system.

5. Utbildningarnas forsknings- och arbetslivsanknytning

5.1 Forskningsanknytning

SFS delar utredarens uppfattning att forskningsanknytning inte är en fråga som kan reduceras till antalet disputerade lärare. Självklart måste forskningsanknytningen utformas utifrån vad studenterna behöver få med sig i form av kunskap och kompetens. Det är också en viktig insikt att forskning kan vara ”nyttig” genom att bidra till utbildningen. SFS tycker i likhet med utredaren att det är angeläget att ta upp frågan om vad bra forskningsanknytning innebär och hur den blir verklighet i undervisningen.

SFS uppskattar att utredaren tar upp frågan om så kallad ”student research” och instämmer i att en mer aktiv studentmedverkan i forskning skulle kunna ge stora vinster. I vår rapport om en användbar utbildning⁵ lyfter vi precis detta. Där uppmärksammar vi också goda exempel på projekt där studenter fungerar som en länk mellan lärosätets forskning och verksamhet utanför akademien genom att delta i forskningsprojekt under sin verksamhetsförlagda utbildning.⁶ Projektet visar på spännande möjligheter att på ett konkret sätt knyta samman högskolans tre uppgifter – utbildning forskning och samverkan. SFS tycker att politiken ska uppmuntra initiativ som på ett tydligt sätt knyter samman högskolans alla delar.

SFS stödjer utredarens förslag att öka möjligheterna för studenter att involveras i forskning, men föreslår fler åtgärder. Exempelvis borde Universitetskanslersämbetet, UKÄ, få till uppgift att kartlägga hur lärosätena arbetar med studentmedverkan i forskning idag och lämna förslag på hur det arbetet kan utvecklas. En möjlig väg vore till exempel att ställa krav på studentmedverkan för vissa statliga forskningsmedel.

⁵ Se SFS rapport Utbildningens användbarhet – SFS om syftet med högre utbildning.

http://sfs.se/sites/default/files/utbildningens_anvandbarhet_sveriges_forenade_studentkarer_om_syftet_med_hogre_utbildning.pdf

⁶ Se t.ex. projekt på sjuksköterskeutbildningen i Kristianstad

<http://www.hkr.se/sv/forskning/forskningsmiljoer/pro-care/forskning-och-vfu/forskning-och-vfu/>

SFS stödjer följande förslag:

- En utredning om ett nationellt resurscentrum för undervisningen metoder och kvalitet, där metoder och institutionella strategier för forskningsanknytningen är en av många centrala frågeställningar, en annan rör lärosätenas universitetspedagogiska centra.
- Offentlig årlig statistik över antalet lärare i undervisningen som är forskningskompetenta och som också är aktiva forskare, samt ett nyckeltal för antal undervisningstimmar per högskolepoäng per student. Statistiken bör framställas av sektorsmyndigheten.

SFS stödjer följande förslag med vissa kommentarer eller tillägg:

- Stipendieprogram för studenter att utföra det självständiga arbetet (examensarbetet) i internationella forskargrupper. *SFS tror dock att det behövs betydligt fler åtgärder för att möjliggöra studentmedverkan i forskning. Exempelvis borde UKÄ få till uppgift att kartlägga hur lärosätena arbetar med studentmedverkan i forskning idag och lämna förslag på hur det kan utvecklas.*
- Krav på redovisning av aktiviteter som stödjer undervisningens forskningsanknytning i ansökningarna till de konkurrensutsatta forskningsmedlen från råden. *Det bör också utredas om det kan ställas krav på aktiv studentmedverkan för vissa medel.*

5.2. Pedagogik och högskolepedagogisk forskning

SFS delar utredarens bild av att det krävs större fokus inte bara på vad som lärs ut i högskolan utan också hur det lärs ut. Det räcker inte med att utbildningen är forskningsanknuten. De undervisningsmetoder som används inom högskolan måste också utgå från forskning och beprövad erfarenhet. Vi är därför positiva till samtliga förslag som syftar till att förbättra förutsättningarna att bedriva forskning inom det högskolepedagogiska området. SFS tycker dessutom att det nya skolforskningsinstitut som ska inrättas även ska innefatta högskoleområdet.

SFS tror dock att det behövs betydligt fler åtgärder för att höja kvaliteten i undervisningen på svenska lärosäten. Exempelvis måste tidigare krav på minst 15 hp högskolepedagogisk utbildning för undervisande personal återinföras i högskoleförordningen. Precis som utredningen nämner krävs också bättre stöd och samordning från nationellt håll i högskolepedagogiska frågor. SFS förespråkar att en ny eller befintlig myndighet får det uppdraget.

SFS stödjer följande förslag:

- En utvidgning av begreppet utbildningsvetenskap till att gälla tvärvetenskaplig forskning om lärande inom den högre utbildningen. Ekonomiska satsningar på forskning inom detta område samt att Utbildningsvetenskapliga kommittén vid Vetenskapsrådet blir ett ordinarie ämnesråd.
- Att införa nationella stipendier för postdoktorer med inriktning på forskning och undervisning inom det egna vetenskapsområdet i kombination med den ordinarie forskningen man bedriver.
- Att ge tydliga signaler att högskolans samtliga tre uppgifter, utbildning, forskning och samverkan värdesätts likvärdigt.

5.3. Generiska kompetenser

SFS delar utredarens tankar om de generiska, eller generella, kompetensernas betydelse. Vi stödjer förslaget att ge målen som tar sikte på generiska färdigheter ett större utrymme i de nationella kvalitetsutvärderingarna. Det kräver också att målen ses över och förtydligas. Idag upplever många lärare och utvärderare målen som vaga. Det gör dem svåra att inkludera i undervisning och examination, men också att följa upp. Lärarna behöver bättre stöd och vägledning i hur det kan göras. SFS tycker därför att en framtida nationell samordnare för högskolepedagogiska frågor ska få till uppdrag att ta fram och sprida kunskap om hur träning av generiska kompetenser kan vävas in i undervisningen på ett bra sätt.

SFS stödjer följande förslag med vissa kommentarer eller tillägg:

- Större dignitet till uppföljning av utbildningarnas arbete med studenternas generiska kompetenser i kvalitetsutvärderings-systemet. *Målen bör också ses över och justeras efter dialog med lärare, studenter, arbetsgivare och experter. Det behövs också ett bättre stöd till lärare om hur de kan arbeta med de mål som tar sikte på generiska kompetenser.*

5.4 Entreprenörskap och kreativitet

SFS utgår från en vid definition av begreppet entreprenörskap och menar att det inte bara handlar om förmågan att starta och driva företag utan lika mycket om att kunna förverkliga sina idéer. Entreprenörskap i högre utbildning handlar således om att studenter ska utveckla förmågan att omsätta den kunskap och de intellektuella verktyg utbildningen försett dem med i självständigt initierade uttryck, innovationer och kreativa processer. SFS menar att termen entreprenörskap i någon mån är överflödigt inom högskolan och talar hellre om en användbar utbildning som ger studenter verktyg att utveckla och förverkliga idéer.

SFS tycker att de studenter som önskar ska få bättre stöd att förverkliga sina idéer, vare sig de leder till faktiskt företagande eller inte. Vi tycker också att det är viktigt att det finns utbildningar som ger studenter verktyg att arbeta entreprenöriellt och kreativt.

SFS har tidigare framhåvt att det ska finnas kurser och program som ger kunskap och verktyg att förverkliga idéer inom alla ämnesdiscipliner. De flesta utbildningar inom entreprenörskap är idag begränsade till ämnen som teknik och ekonomi. Vi uppmanar inte minst tvärvetenskapliga kurser inom entreprenörskap. Samtidigt vill SFS poängtera att det finns risker med att utvidga examensmålen. Risken är att utbildningarna fylls med mer än de rimligen kan innefatta och att målen förlorar sin vikt och betydelse. SFS tycker att mål avseende kreativitet, innovation och entreprenörskapskompetenser bara ska föras in där de kan motiveras som nödvändiga för examen. I annat fall kan målen föras in på program- eller kursnivå på de utbildningar där så önskas.

SFS motsätter sig starkt en premiering av utbildningar vars studenter som inom en treårsperiod har startat upp någon form av ny verksamhet med självanställning och/eller som skapat nya anställningar för andra. Precis som det inte är lämpligt att mäta kvalitet utifrån etableringsgrad på arbetsmarknaden är det inte relevant att göra det utifrån uppstartade företag. Det är för det första ett trubbigt mått eftersom en startad verksamhet inte säger något om omfattningen av verksamheten. Många registrerade företag bedriver knappt någon verksamhet alls. Det är inte heller något lämpligt mått på utbildningens kvalitet eftersom det, precis som när det gäller anställningsgrad, styrs av så många andra faktorer. Det beror på individens förutsättningar (ekonomiska och personliga), regionens företagsklimat, konjunktur med mera.

SFS stödjer följande förslag:

- Uppmärksammande på Europeiska rådets uppmaningar från 2009 som rör utvecklingen av den högre utbildningens roll i kunskapstriangeln.

SFS stödjer följande förslag med vissa kommentarer eller tillägg:

- En översyn av examensmålen med avseende på kreativitet, innovation och entreprenörskapskompetenser. Detta inte minst för att högskolans utbildningar ska få ett tydligare fokus på att utbilda studenter som inte bara kan ta en anställning utan också skapa nya anställningar oavsett utbildningsområde. *SFS vill samtidigt poängtera att nya mål inte kan föras in utan noga eftertanke. En högskoleexamen kan inte innehålla allt. Mål avseende kreativitet, innovation och entreprenörskapskompetenser bör bara föras in där de kan motiveras som särskilt relevanta för examen. I annat fall kan målen föras in på program- eller kursnivå inom de utbildningar där så önskas.*

SFS stödjer inte följande förslag:

- Premiering av utbildningar vars studenter som inom en treårsperiod har startat upp någon form av ny verksamhet med självanställning och/eller som skapat nya anställningar för andra.

5.5. Arbetslivsanknytning och samspel

SFS håller med om att arbetslivsanknytningen i högre utbildning kan utvecklas och utökas. Alldeles för många studenter saknar kontakt med arbetslivet i sina utbildningar. SFS utgångspunkt är att alla studenter ska erbjudas moment i utbildningen där de har en aktiv kontakt med arbetslivet. Med det menas att studenterna själva ska få omsätta sina kunskaper från utbildningen på eller i nära samarbete med en arbetsplats. Det kan ske genom exempelvis praktik eller att studenten utför ett kortare eller längre uppdrag för en potentiell arbetsgivare.

SFS tror att resurstilldelningssystemet måste göras om för att möjliggöra och uppmuntra arbetslivsanknytning. På kort sikt vill vi att lärosätena får i uppdrag att se över sitt strategiska arbete för att öka och förbättra arbetslivsanknytningen. Uppdraget måste givetvis finansieras. Exakt hur resurstilldelningssystemet ska utformas bör utredas mer noga innan det förändras. Därför väljer SFS att inte ta ställning till förslaget att införa ett arbetslivsanknytningstillägg och ett forskningsanknytningstillägg som knyts till per capita- ersättningen i det här skedet.

SFS stödjer följande förslag:

- En gemensam fond mellan stat och arbetsmarknadens parter som byggs över tid för att användas till specifika inslag i utbildningar för att stärka kopplingen till arbetslivet.
- En översyn av all eftergymnasial utbildning för att få ett mer genomtänkt svenskt helt eftergymnasialt utbildningssystem.

SFS kan i nuläget inte ta ställning till följande förslag:

- Att ett arbetslivsanknytningstillägg och ett forskningsanknytningstillägg knyts till per capita- ersättningen i grundutbildningsanslaget.
- Att avsätta medel för samverkansuppdraget i resurstilldelningssystemet. *Hur resurstilldelningssystemet ska se ut måste utredas i sin helhet innan några förändringar görs. SFS tycker att båda förslagen borde behandlas i en större översyn av systemet. SFS håller dock med om att finansieringen ska främja samverkansuppdraget.*

SFS föreslår även:

- Att lärosätena i ett första steg får i uppdrag att formulera tydliga och uppföljningsbara mål för arbetslivsanknytningen och att det avsätts särskilda medel för att finansiera förbättringsarbetet.
- Att finansieringen till högre utbildning på längre sikt görs om så att lärosätena får rätt förutsättningar och incitament att arbeta med arbetslivsanknytning.

7. Kvalitetssäkring för högre utbildning

SFS har varit kritiska till nuvarande kvalitetsutvärderingssystem sedan det infördes. Vår främsta kritik är systemets snäva fokus på resultat. SFS menar att systemet måste se till hela utbildningsprocessen och mäta kvaliteten på själva utbildningen, och inte som idag på studenterna.

Vi delar utredningens uppfattning om att kvalitetsutvärderingssystemet ska särskiljas från resurstilldelningssystemet förutsatt att systemet ser ut som det gör idag. Eftersom studenternas prestationer avgör hur mycket resurser ett lärosäte får riskerar vissa utbildningar att hamna i en ond cirkel. Bristen på resurser gör att studenterna presterar sämre, vilket i sin tur leder till ännu mindre resurser. SFS tror också att systemet kan motverka den breddade rekryteringen till högskolan. Med dagens system har lärosätena allt att vinna på att rekrytera studenter som presterar bra med så lite stöd som möjligt från lärare. Eftersom uppfattning på många håll är att studenter från studieovana hem behöver mer stöd kan insatser för breddad rekrytering ses som riskabla. Forskning från USA har visat att en önskad effekt av den prestationsbaserade resurstilldelningen i vissa stater har blivit just en ökad rädsla att anta mindre förberedda studenter.⁷ Om utvärderingssystemet däremot utformas med processer i fokus är det möjligt att kopplingen till resurser kan få kvalitetsdrivande effekter.

SFS delar utredningens uppfattning att det kan vara dags för en översyn av examensmålen. Vi tror dock att om målen ska ses över på flera punkter är det bättre att göra en fullständig översyn. Annars är det stor risk för att helhetsperspektivet kring utbildningarnas mål och syfte går förlorat.

För SFS är det självklart att studenternas uppfattning om utbildningarnas kvalitet måste väga tungt. Vi stödjer därför förslaget att utveckla en nationell utvärderingsenkät för studenter.

⁷ Dougherty och Reddy (2011)

SFS stödjer följande förslag:

- Förändringar i högskoleförordningen och lagen om anställningsskydd för att minska möjligheterna att stapla visstidsförordnanden på varandra.
- Utvecklingen av en nationell utvärderingsenkät för studenter.

SFS stödjer följande förslag med vissa kommentarer eller tillägg:

- Ett nytt utvärderingssystem som också tar hänsyn till den digitala utvecklingen på området. *Ett nytt utvärderingssystem bör fokusera mer på processer och lärosätenas interna kvalitetsarbete och mindre på studenternas resultat.*
- Användningen av de medel som nu delas ut till lärosätena på basis av utvärderingsresultat till fortbildning av lärarnas undervisningskompetens. *SFS stödjer förslaget om ökade resurser till fortbildning för lärare. Vi tar dock inte ställning till varifrån pengarna ska tas.*
- En översyn av examensmålen (utöver redan nämnda punkter) med avseende på högskoleförordningens kunskapsform värderingsförmåga och (professionellt) förhållningssätt. *Att se över examensmålen är ett omfattande projekt. Om många delar av målen ska ses över tror SFS att en fullständig översyn krävs. Annars är risken att helhetsperspektivet går förlorat.*
- Att kvalitetsutvärderingssystemet särskiljs från resurstilldelningssystemet. *Om systemet är utformat som idag med fokus på resultat ska det inte användas för att fördela resurser.*

SFS ställer sig tveksamma till följande förslag:

- En utredning om möjligheterna att skapa ett gemensamt kvalitetsutvärderingssystem för högskolans samtliga tre uppdrag. *SFS är tveksamma till förslaget eftersom vi uppfattar det som oklart vad som avses med ett gemensamt kvalitetsutvärderingssystem och en sådan utrednings syfte. SFS vill dock se ett sammanhållet kvalitetssäkringssystem som utgår samma eller snarlika principer.*

8. Ta vara på kompetensen och engagemanget

SFS delar utredarens åsikt om att forsknings- och utbildningspolitiken ska präglas av långsiktighet och tydlighet. Vi stödjer samtliga förslag som syftar till att förbättra dialogen mellan akademi och politik. Vi vill samtidigt understryka hur viktigt det är att även studenter och personal kommer till tals i den dialogen. Det räcker inte med att ha ett bra samtal med lärosätenas ledningar eftersom viktiga perspektiv går förlorade. Representanter för Sveriges universitetslärare och studenter måste ha en självklar röst i samtalet och i det utbildningspolitiska råd som föreslås.

SFS stödjer följande förslag:

- Att förlänga propositionsperioderna och förbättra beredningsprocesserna för nya politiska förslag.
- Att skapa ett utbildningspolitiskt råd med expertis och erfarenhet från både det akademiska systemet och från andra samhällssektorer som ges reella möjligheter att bidra till framtida politiska beslut.

SFS stödjer följande förslag med vissa kommentarer:

- Utöver enskilda fungerande myndighetsdialoger (i likhet med exempelvis dansk eller finsk modell) bör en modell för en regelbunden dialog med kollektivet högskole- och universitetsrektorerna skapas. De första frågorna som behöver diskuteras här är lärosätenas olika roller och profiler i det svenska högskolelandskapet och det svenska högskolelandskapets roll och profil ett internationellt perspektiv. SFS tycker inte att modellen är tillfredställande om den inte också involverar representation av SFS i egenskap av företrädare för Sveriges studenter.

Referenser

Dougherty och Reddy (2011) The Impacts of State Performance Funding Systems on Higher Education Institutions: Research Litterature Review and Policy Recommendations. CCR Working paper No. 37. December 2011.

SOU 2007:81 Resurser för kvalitet.

SFS (2013 a) Studentens lärande i centrum- Sveriges förenade studentkårer om pedagogik i högskolan. Länk:
http://www.sfs.se/sites/default/files/sfs_rapport_studentens_larande_i_centrum_kvalitet_ur_ett_studentperspektiv.pdf

SFS (2013 b) Utbildningens användbarhet- Sveriges förenade studentkårer om syftet med högre utbildning. Länk:
http://www.sfs.se/sites/default/files/utbildningens_anvandbarhet_sveriges_forenade_studentkarer_om_syftet_med_hogre_utbildning.pdf